

ازدواج کودکان

کودکی فراموش شده در «لباس سفید عروسی»

آمارهای تکان‌دهنده از ازدواج کودکان زیر ۵ سال

آنها باید زودتر از هم سالانشان از عروسک ها و لذت دوچرخه
سواری در کوچه پس کوچه محله شان خداحافظی کنند، زودتر بار
مسئولیت زندگی خانوادگی را بپوشند و قبل از مزه مزه کردن روزهای
بی دغدغه کودکی، دغدغه های جدی زندگی زناشویی را تجربه کنند.

به گزارش ایسنا، براساس آمارهای منتشر شده توسط معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، پیش رسی ازدواج - نسبت مردان و زنانی که در سن کمتر از ۱۵ سالگی ازدواج می کنند - در سال ۱۳۹۲ به ترتیب برای مردان ۰,۴ درصد و برای زنان ۵,۴ درصد است. این رقم با افزایش برای دختران در سال ۹۳ به ۵,۶ درصد رسیده و در سالهای ۹۴ و ۹۵ نیز به ترتیب رقمی معادل ۵,۴ و ۵,۵ را نشان می دهد. این رقم در ۹ ماهه نخست سال ۹۵، ۰,۰۵ درصد برای پسران و ۵,۵ درصد برای دختران است.

افزایش آمار ازدواج کودکان ۱۰ تا ۱۴ ساله

بر اساس همین گزارش ها در سال ۱۳۹۰ ، ۳۹ هزار و ۶۰۹ نفر (۴,۵ درصد) از کودکانی که ازدواج کرده اند ۱۰ تا ۱۴ سال سن داشته اند. این ارقام با روندی رو به رشد در سال ۹۱ به ۴,۹ درصد رسیده و ۴۰۴۶۴ نفر را شامل شده است. ازدواج کودکان ۱۰ تا ۱۴ ساله در سال ۹۲ نیز با افزایش رو به رو بوده است.

این میزان با رسیدن به ۵,۳ درصد نشان داد که قرار نیست از میزان روند ازدواج کودکان کاسته شود. این درحالیست که بر اساس اعلام سازمان ثبت احوال کشور، سال ۹۳، در ۵ سال اخیر بالاترین میزان ازدواج کودکان را نشان می دهد. تعداد کودکان ۱۰ تا ۱۴ ساله ای که ازدواج کرده اند در این سال به ۴۰ هزار و ۲۲۸ نفر (۵,۶ درصد) رسیده است.

سال ۹۴ نیز رقم ۵,۴ درصد (۳۶ هزار و ۹۳۸) کودکانی است که در سنین یاد شده و پیش از پایان دوران کودکی شان وارد زندگی زناشویی شده اند.

ازدواج کودکان زیر ۱۰ سال

فعالان حقوق کودک معتقدند آمار بالای کودکانی که پیش از رسیدن به بلوغ فکری و ذهنی ازدواج می کنند حکایت از گستره بالای این پدیده دارد و در آینده بر سلامت خانواده های ایرانی تاثیر منفی خواهد گذاشت. این فعالان بر مشخص شدن سنی قطعی و قانونی برای ازدواج تاکید می کنند و معتقدند تا مشخص نشدن الزامات قانونی نمی توان از این پدیده جلوگیری کرد.

بر همین اساس آمارها نشان می دهند که در سال ۱۳۹۰، ۲۲۰ کودک؛ سال ۹۱، ۱۸۷ کودک؛ سال ۹۲، ۲۰۱ کودک؛ سال ۹۳، ۱۷۶ کودک و در سال ۹۴، ۱۷۹ کودک زیر ۱۰ سال تن به ازدواج داده اند؛ این در حالیست که آمارهای رسمی تنها محدود به ازدواج های ثبت شده در دفاتر رسمی است و چه بسا این تعداد بدلیل عدم ثبت ازدواج کودکان بدون شناسنامه و یا عدم ثبت رسمی و قانونی ازدواج های چند همسری تغییر یابد.

از «کودک همسر» تا «کودک مادر» و «کودک مطلقه» / رکوردشکنی ازدواج دختران ۱۰ تا ۱۴ ساله در بهار ۱۴۰۰

جدیدترین آمار منتشر شده از سوی مرکز آمار ایران در حالی خبر از ازدواج ۹۷۵۳ دختر ۱۰ تا ۱۴ ساله در بهار سال جاری می دهد که این تعداد در قیاس با آمارهای فصلی دو سال اخیر، بالاترین آمار فصلی ازدواج دختران ۱۰ تا ۱۴ ساله است و به نوعی می توان گفت رکورد آمار فصلی ازدواج دختران در این بازه سنی و طی دو سال اخیر، در بهار ۱۴۰۰ شکسته شد.

به گزارش ایسنا، مطابق با آمار اخیر منتشر شده از سوی مرکز آمار که مربوط به بهار سال جاری است، تعداد ازدواج دختران ۱۰ تا ۱۴ ساله در بهار ۱۴۰۰ با حدود ۳۲ درصد رشد در قیاس با آمار مشابه خود در بهار سال گذشته به ۹۷۵۳ ازدواج رسیده و از سوی دیگر این آمار فصلی ازدواج برای این بازه سنی از دختران با توجه به آمارهای مشابه فصلی طی دو سال اخیر بالاترین تعداد را نشان می دهد.

مطابق با همین آمار، ۴۵ هزار و ۵۲۲ دختر ۱۵ تا ۱۹ ساله نیز در بهار ۱۴۰۰ ازدواج کرده‌اند و این در حالی است که آمار مذکور تنها مربوط به ازدواج‌های ثبت رسمی شده در سازمان ثبت احوال کشور است و به گفته کارشناسان اغلب ازدواج کودکان ثبت نشده و همین امر منجر به نبود آمار دقیق در این حوزه می‌شود.

از سوی دیگر مطابق با آمار یاد شده، ازدواج شش پسر کمتر از ۱۵ سال و ۶۵۷۳ پسر ۱۵ تا ۱۹ ساله نیز در بهار ۱۴۰۰ به ثبت رسیده است.

همچنین در آمار فصلی ازدواج پسران و دختران ۱۵ تا ۱۹ ساله نیز به نوعی رکورد در بهار امسال شکسته شد و تعداد ازدواج‌های به ثبت رسیده دختران و پسران ۱۵ تا ۱۹ ساله در بهار سال جاری در قیاس با آمارهای مشابه فصلی طی دو سال گذشته، بالاترین تعداد است.

آمارهای یاد شده در حالی است که مطابق با ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی «عقد نکاح دختر قبل از رسیدن به سن ۱۳ سال تمام شمسی و پسر قبل از رسیدن به سن ۱۵ سال تمام شمسی منوط است به اذن ولی به شرط رعایت مصلحت با تشخیص دادگاه صالح» و در این بین اگرچه اغلب موارد کودک همسری به طور غیر قانونی رخ داده و ثبت نمی‌شوند اما آنچه از پژوهش‌ها بر می‌آید این است که بعضاً قضات برای تشخیص مصلحت طفل تنها رضایت پدر و بلوغ جسمی کودک را در نظر گرفته و رضایت و آگاهی طفل و بلوغ فکری وی را لحاظ نمی‌کنند.

از سوی دیگر صاحب نظران معتقدند اعطای وام ازدواج می‌تواند از جمله عوامل تسهیل کننده کودک همسری محسوب شده و منجر به ایجاد انحرافات در ازدواج نظیر ازدواج و طلاق های صوری برای دریافت وام شود.

محمد مهدی تندگویان، معاون امور جوانان وزارت ورزش و جوانان دولت دوازدهم نیز سال گذشته با اظهار نگرانی نسبت به افزایش رقم وام ازدواج برای دختران زیر ۲۳ و پسران زیر ۲۵ سال و امکان رخ دادن ازدواج و طلاق‌های صوری برای دریافت وام ازدواج ۱۰۰ میلیون تومانی به ایسنا گفته بود «متأسفانه علیرغم اهمیت تدوین دستورالعمل برای نظارت دریافت کنندگان وام ازدواج همچنان شاهد بی‌توجهی به آن هستیم در حالی که رسیدگی به چنین مسائلی به مراتب مهم‌تر از افزایش اعداد و ارقام وام ازدواج است.»

انسیه خزعلی، معاون امور زنان و خانواده رئیس جمهوری در دولت سیزدهم نیز درباره پدیده کودک همسری با تاکید بر لزوم در نظر گرفتن بلوغ فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی و ... در ازدواج، گفته بود «با هر نوع ظلمی که به زنان شود و طبیعتاً ازدواج قبل بلوغ که این ظلم را مضاعف کند موافق نیستیم. کارگروهایی برای حل آن باید تشکیل شود. چه این ارتباط در قالب ازدواج و چه ارتباطهایی که قانونی نشده باشند در مرحله اول نیاز به کار فرهنگی دارد. یعنی حتی اگر قانون بگذارد و نتوانیم فرهنگ سازی داشته باشیم، باز کودکانی مورد معامله و اجحاف قرار می گیرند. لازم است برنامه ریزی در این راستا از دو بعد فرهنگی و قانونی داشته باشیم.»

بسط یافتن پدیده «کودک همسری» به پدیده‌های «کودک مادر»، «کودک پدر» و «کودک مطلقه

در این بین اما عدم توجه مسئولین امر، به پدیده «کودک همسری» به ازدواج کودکان ختم نشده و مطابق با آمار، این پدیده بسط یافته و در قالب «کودک مادر»، «کودک پدر» و «کودک مطلقه» نیز در حال جلوه‌گری است.

مطابق با آمار منتشر شده از سوی مرکز آمار ایران، در بهار ۱۴۰۰ تولد ۲۹۳ کودک از مادران کمتر از ۱۵ سال و یک کودک از پدر کمتر از ۱۵ سال نیز به ثبت رسیده است. همچنین، تولد ۱۵ هزار و ۳۵۵ کودک از مادران و ۶۷۴ کودک نیز از پدران ۱۵ تا ۱۹ ساله در همین بازه زمانی ثبت شده است.

ثبت ولادت ۷۴۷ کودک از مادران ۱۰ تا ۱۴ ساله طی شش ماهه نخست امسال

از سوی دیگر اگر نگاهی به شمار ولادت های ثبت شده توسط سازمان ثبت احوال کشور در شش ماهه نخست سال جاری یعنی ۱۴۰۰ و با توجه به سن مادر در زمان ثبت تولد فرزند بیندازیم، متوجه می شویم که طی شش ماهه نخست امسال ۷۴۷ ولادت برای مادرانی که زمان ثبت تولد فرزند خود ۱۰ تا ۱۴ سال سن داشته اند به ثبت رسیده که از این تعداد ۲ ولادت به مادران ۱۰ ساله، ۷ ولادت به مادران ۱۱ ساله، ۲۰ ولادت به مادران ۱۲ ساله، ۱۲۰ ولادت به مادران ۱۳ ساله و ۵۹۸ ولادت به مادران ۱۴ ساله معطوف می شود.

همچنین طی شش ماهه نخست ۱۴۰۰، به ترتیب شش استان سیستان و بلوچستان، خوزستان، خراسان رضوی، گلستان، کرمان و آذربایجان شرقی استان هایی هستند که در آنها بیشترین ولادت کودکان از مادران ۱۰ تا ۱۴ ساله به ثبت رسیده است.

در واقع سیستان و بلوچستان با ثبت ۲ ولادت از مادران ۱۰ ساله، ۲ ولادت از مادران ۱۱ ساله، ۹ ولادت از مادران ۱۲ ساله، ۳۷ ولادت از مادران ۱۳ ساله و ۱۸۲ ولادت از مادران ۱۴ ساله و در مجموع ثبت ۲۳۲ ولادت از مادران ۱۰ تا ۱۴ سال، نخستین استانی است که در آن طی شش ماهه نخست سال جاری بیشترین ولادت ها از مادران ۱۰ تا ۱۴ ساله به ثبت رسیده است.

آمار مذکور درباره تعداد ولادت‌های ثبت شده از مادران زیر ۱۵ سال طی شش ماهه نخست امسال، بیانگر این است که در تمام استانهای کشور به جز سیستان و بلوچستان، خوزستان، خراسان رضوی، گلستان، کرمان، آذربایجان شرقی، هرمزگان، آذربایجان غربی، مازندران، اصفهان، همدان و سمنان، سن مادران در زمان تولد کودک در این بازه زمانی ۱۳ و ۱۴ سال بوده است.

همچنین مطابق با آمار اولیه شمار موالید سال ۱۴۰۰ (بر حسب سن مادر در زمان تولد) که از سوی سازمان ثبت احوال کشور منتشر شده، از شش فروردین سال جاری تا ۲۸ آبان امسال، ۹۶۹ کودک از مادران ۱۰ تا ۱۴ ساله و ۴۴ هزار و ۸۹۶ کودک نیز از مادران ۱۵ تا ۱۹ سال متولد شده‌اند.

به گفته سازمان ثبت احوال کشور این ارقام، آمارهای اولیه هستند و ممکن است در بازبینی‌های آتی تغییر کنند و تا کنون سیستان و بلوچستان با تولد ۲۹۰ کودک از مادران ۱۰ تا ۱۴ ساله و ۶۸۷۸ کودک از مادران ۱۵ تا ۱۹ ساله طی بازه زمانی مذکور (شش فروردین سال جاری تا ۲۸ آبان امسال) در صدر این آمار قرار دارد.

طلاق ۱۷۲ دختر ۱۰ تا ۱۴ سال در بهار ۱۴۰۰

بخش دیگر آمار منتشر شده از سوی مرکز آمار ایران نیز، خبر از طلاق ۱۷۲ دختر بچه ۱۰ تا ۱۴ ساله در بهار ۱۴۰۰ و پدیده «کودک مطلقه» می دهد. در واقع مطابق با آمار منتشره از سوی مرکز آمار ایران، در بهار ۱۴۰۰ علاوه بر ۱۷۲ دختر بچه ۱۰ تا ۱۴ ساله، ۳۰۴۴ دختر و ۱۴۷ پسر ۱۵ تا ۱۹ ساله نیز طلاق گرفته اند. این آمار در قیاس با بهار ۹۹ و در همین بازه سنی برای دختران افزایش و برای پسران کاهش داشته است.

سنگینی وزنه عوامل «فرهنگی» در بروز پدیده کودک همسری به نسبت عوامل «اقتصادی

سمیه رنگین کمان پژوهشگر مقطع دکتری رشته مطالعات حقوق خانواده در پژوهشکده خانواده دانشگاه شهید بهشتی، با تأکید بر لزوم توجه مسئولین به پدیده «کودک همسری»، درباره چرایی بروز این پدیده به ایسنا گفت: بسته به جغرافیا ممکن است عوامل فرهنگی یا اقتصادی در بروز پدیده کودک همسری در رقابت با یکدیگر باشند که عمدتاً وزنه عوامل فرهنگی در این میان سنگین تر است.

رنگین کمان معتقد است که عرف و رسوم محلی، درگیر شدن کودک در روابط با جنس مخالف توأم با تعصب خانواده، سرپوش گذاشتن بر روابط خارج از نکاح با فرد خاص، انگیزه های مذهبی مانند جلوگیری از افتادن در ورطه گناه، مسائل فرهنگی مانند ترس از دست دادن موقعیت خوب ازدواج یا بدون همسر ماندن طفل، عدم امکان تأمین هزینه های فرزند، فقر خانواده و دریافت وجه در مابه ازای به ازدواج در آوردن دختر، بی سوادی یا اختلالات روانی والدین، ناتنی بودن یکی از والدین، بی سرپرست یا بد سرپرست بودن طفل، دخالت آشنایان خصوصاً برادر یا دیگر بستگان ذکور کودک از عمده عواملی هستند که می تواند در بروز پدیده کودک همسری نقش داشته باشند.

در مقابل زهرا آیت‌اللهی، رییس شورای فرهنگی و اجتماعی زنان و خانواده در شورای عالی انقلاب فرهنگی به عنوان نهادی فراقوه‌ای که در زمینه خانواده به سیاست‌گذاری می‌پردازد، معتقد است مساله قابل توجه، اساساً «سن» مشخص برای ازدواج نیست، بلکه «ازدواج اجباری» در همه سنین غیر قانونی است و نمی‌توان با پرداختن به موضوع «سن» در زمان ازدواج، مساله‌ای را حل کرد.

خراسان رضوی؛ رتبه اول در ازدواج کودکان

براساس آمارهای منتشر شده توسط معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، خراسان رضوی با ثبت ۶۷۵۹ مورد از ازدواج کودکان در رتبه اول قرار دارد. درحالیکه به نظر می رسد به دلیل حضور بیشتر اتباع کشورهای دیگر در استان های شرقی کشور که اوراق شناسایی ندارند، امکان ثبت ازدواج آنها فراهم نباشد و به همین دلیل این آمار می تواند بیش از این مقدار باشد. استان های آذربایجان شرقی با ۳۳۴۸ مورد، رتبه دوم و سیستان و بلوچستان نیز با ثبت ۲۳۵۵ مورد ازدواج کودکان ۱۰ تا ۱۴ سال، رتبه سوم را به خود اختصاص داده اند.

استان خوزستان با ۲۱۵۰ مورد ازدواج ثبت شده کودکان ۱۰ تا ۱۴ سال، رتبه ۴ کشور را به خود اختصاص داده است، استان تهران نیز با ۱۷۴۲ مورد، در رتبه ۸ این جدول قرار گرفته است.

جامعه نابالغ؛ پیامد ازدواج کودکان

هادی شریعتی، «کودک همسری» را نوعی کودک آزاری جنسی با ابعاد آزار جسمی، عاطفی و ذهنی دانست و گفت: با ادامه یافتن ازدواج کودکان در جامعه، اندک اندک تبدیل به یک جامعه نابالغ می شویم. جامعه‌ای که رشد کافی نیافته و بلوغ فکری ندارد؛ به همین دلیل آسیب‌هایی مثل خشونت، خیانت، طلاق رسمی و عاطفی، همسرکشی، افسردگی و آمار بالای سقط جنین را می‌توان از تبعات ازدواج زود هنگام کودکان در جامعه نابالغ دانست.

عضوهیئت مدیره انجمن حمایت از حقوق کودکان، با اشاره به این که «کودک همسری» به شکل مستقیم به منافع و آینده کودکان ضربه می‌زند گفت: قانون صریحی که در ایران درباره ازدواج کودکان وجود دارد، ماده ۱۰۴۱ است که نکاح دختر را قبل از رسیدن به ۱۳ سال و پسر را قبل از ۱۵ سال، با اذن ولی و با تشخیص دادگاه منوط به رعایت مصلحت کودک، مجاز می‌داند. همانطور که در این قانون مشخص است سنی که برای پسران در نظر گرفته شده، همان سن بلوغ است، اما درباره دختران سن بلوغ که ۹ سالگی است ملاک قرار نگرفته و برای نکاح، سن دختر افزایش پیدا کرده است. متأسفانه طبق این ماده حتی می‌توان قبل از این سن در صورت شرایطی عقد نکاح را منعقد کرد.

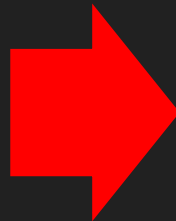
این فعال حقوق کودک با انتقاد از اینکه در این ماده «مصلحت کودک» به شکل دقیقی تعریف نشده است، تصریح کرد: اولین سوالی که می توان مطرح کرد این است که چه مصلحتی می تواند برای کودک با ازدواج ایجاد شود؟ چنانچه در تفسیر فقهی مصلحت را منفعت کودک در نظر بگیریم در این صورت ازدواج زود هنگام بدون شک خلاف منافع کودک است. باز ماندگی از تحصیل، تهدید سلامت جسمی و جنسی برای دختران، ورود به بازار کار سیاه برای پسران، خطرات زایمان در سن پایین و سقط جنین و ... همگی از تبعات ازدواج کودکان است که حال و آینده کودک را ویران می کند.

انتقادی بر نظریه ازدواج بر اساس بلوغ جنسی و دقیق نبودن سن کودکی در ایران

شریعتی با اشاره به این که بخشی از قوانین کشور برگرفته از فقه هستند ادامه داد: کودک همسری که در فقه از آن به نکاح صغار یاد می شود در ماده ۱۰۴۱ مطرح شده است. در زمان تصویب این ماده در سال ۱۳۷۹، در مجلس شورای اسلامی تلاشی برای افزایش سن ازدواج صورت گرفت و مجلس سن ازدواج دختران و پسران را هیجده سال تمام اعلام کرد، اما این مصوبه توسط شورای نگهبان به دلیل مخالفت با شرع تایید نشد و چون مجلس از نظر خود عدول نکرد، مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال شد و در نهایت این ماده به شکل امروز خود مورد تصویب قرار گرفت. در اینجا مساله ای که مورد توجه قرار نگرفته این است که فقه اسلامی پویا است و با توجه به مقتضیات زمان می تواند دچار تغییر شود.

وی با انتقاد از نظریه‌ای که اساس ازدواج را بلوغ جنسی می‌داند اظهار کرد: در تشکیل خانواده بلوغ در تمام جنبه‌ها باید شکل گرفته باشد و بلوغ جنسی تنها بخشی از ابعاد بلوغ کامل انسان است. رشد، آگاهی، آموزش و آزادی در انتخاب، اساسی‌ترین و انسانی‌ترین شروط برای تشکیل خانواده است.

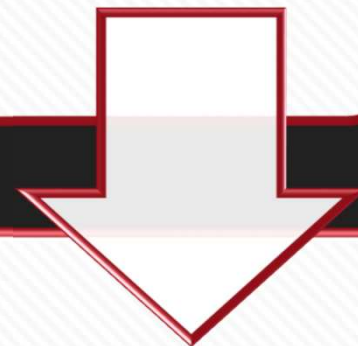

این فعال حقوق کودک در ادامه با انتقاد از دقیق نبودن سن کودکی در ایران، تاکید کرد: در قانون برای گرفتن گواهینامه که مسلماً از تشکیل یک خانواده مساله کم اهمیت‌تری است، سن قطعی ۱۸ سال تعیین شده است و پایین‌تر از این سن اجازه رانندگی برای افراد صادر نمی‌شود اما برای مساله مهم ازدواج به راحتی تصمیم گرفته شده و کودکان با مجوز قانون و تشخیص ولی وارد زندگی زناشویی می‌شوند و زیر بار مسئولیت قرار می‌گیرند، درحالی که آمادگی جسمی و ذهنی کافی را ندارند.

ریشه کودک همسری در فرهنگ و عرف برخی مناطق

شریعتی با بیان اینکه بخشی از «کودک همسری ها» ریشه در فرهنگ و عرف اجتماعی دارد افزود: در بافت عشایری و سنتی مناطق مرزی به خصوص غرب و جنوب کشور، ازدواج کودکان شایع تر است. دلیل اصلی این مساله نیز سنت بخشی از این مناطق است. در بعضی عشایر، اعتقاد راسخی بر ازدواج زود هنگام دختران وجود دارد. قوانین داخلی عشیره ها برای مردم عشیره محترم است و عدم تبعیت از آن می تواند پیامد های ناگواری داشته باشد. قتل های ناموسی یکی از تبعات ناگوار عدم رعایت قوانین عشیره توسط دختران است.

وی در ادامه افزود: به همین دلیل صرف وجود قانون نمی تواند در این مناطق موثر باشد. بخشی از تلاش های سازمان های مدنی و حاکمیت باید بر این معطوف باشد تا سنت ها و فرهنگ های آسیب زنده را تغییر دهند. این اتفاقی نیست که یک باره رخ دهد، ما نمی توانیم رسوم و سنت ها را نادیده بگیریم، این مسئله نیاز به آگاهی اولیه و آموزش با روش حساسیت زدایی دارد. در منطقه ای که حرف مردم عامل تعیین کننده ای در انتخاب شیوه زندگی است، ترویج فرهنگی که باور عمومی آن را نمی پذیرد نیاز به دقت و شناخت از جغرافیای مورد نظر و زمان دارد.

شریعتی با تاکید بر لزوم توجه به مسائل فرهنگی در زمینه ازدواج کودکان تصریح کرد: نمی توان در پایخت شعار ممنوعیت ازدواج کودکان سر داد و بعد انتظار تغییر دیدگاه در شهرهای دور از مرکز را داشت. باید برای تغییر آگاهی و امکانات را وسعت بخشید. توسعه و تقسیم عادلانه امکانات آموزشی، فرهنگی و مادی منجر به توسعه عدالت و در نهایت زمینه ساز اصلاح فرهنگی خواهد شد.

حقوق کودک باید در سرفصل‌های درسی گنجانده شود

این فعال حقوق کودک با تاکید بر اینکه اگر بدون فرهنگ سازی قانونی را تغییر دهیم ممکن است با چالش‌های جدیدی رو به رو شویم تصریح کرد: در این شرایط ممکن است از پدیده کودک همسری به «قتل‌های ناموسی» برسیم. بافت جغرافیای سنتی نمی‌تواند خودش را به سرعت با قانون هماهنگ کند و نیاز به پیش آگاهی دارد، به همین دلیل تلاش و هم زمان برای تغییر قانون و فرهنگ راهکار منطقی‌تری به نظر می‌رسد.

وی با تاکید بر اهمیت تمرکز بر آموزش و پرورش گفت: طی سالهای گذشته آموزش و پرورش در زمینه انتقال مفهوم کودکی و حقوق کودکان بسیار ضعیف عمل کرده است و گاهی خود چالش ساز بوده است. باید تلاش کرد که گام‌های اصلاحی از آموزش و پرورش شروع شود. به عبارت دیگر حقوق کودک باید در مفاهیم و سرفصل‌های درسی گنجانده شود تا دانش آموزان با حقوق‌شان آشنا شوند و منتقل کننده این مباحث به خانواده‌هایشان باشند.

نگاه به ازدواج کودکان باید از منظر «اجباری نبودن» باشد

زهرا آیت‌اللهی، رئیس شورای فرهنگی و اجتماعی زنان و خانواده نیز با اشاره به اینکه مساله اصلی در زمینه ازدواج رعایت الزامات قانونی است گفت: باید توجه داشت که ازدواج اجباری در هیچ جای قانون مجاز نیست و تنها شامل حال کودکان نمی شود. حتی اگر دختری در ۳۰ سالگی به ازدواج اجباری تن دهد قانون شکنی صورت گرفته است. به همین دلیل نگاه به ازدواج کودکان باید از منظر اجباری نبودن باشد.

به جای تمرکز بر ممنوعیت ازدواج در سنین پایین، به این افراد خدمات بهداشتی مناسب ارائه شود

آیت الهی در ادامه با اشاره به این که اختیار و انتخاب افراد در زمینه ازدواج امری ضروری است، تصریح کرد: بر اساس نظر متخصصان اینکه گفته می شود ازدواج در سنین پایین و فرزند آوری به جسم زنان آسیب می زند صحیح نیست. برای مثال در صورتی که زنی در ۱۵ سالگی باردار شود به سلامتی او خدشهای وارد نمی شود، بلکه باید در زمان بارداری، مراقبت های بهداشتی ویژه ای دریافت کند، به همین دلیل به جای تمرکز بر «ممنوعیت ازدواج در سنین پایین» باید در ارائه خدمات مناسب به این افراد تمرکز کنیم.